

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.

Előfizetési Ára: Egész évre 10 K. Negyedévre 2-50 K. Tanítókknak, Jegyzőknek 8 K.
Egy szám ára 20 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal Kocsuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyilvántartás sorszáma 80 fillér.

Egyesült erővel.

Immár kilencz hónapja dul határainkon kívül a gyilkos világtüzelem! — Megalkuvás, ellanyulás nélkül folyik a reánk erőszakolt harc. És ebből a harcból, érezzük, dicsőség sugárzik vissza! Megállítottuk az orosz kolosszust, amelyről rég idők óta szállt a monda, hogy megmozdulása végveszély leszen, — megbénítottuk erejét, — s képtelenné tettük további támadásra, — oly pusztítást végezvén soraik között, mely hosszú ideig pótolhatatlan lesz. Még tart ez a titáni küzdelem, — a vége még beláthatatlan, de minden reményünk, minden hitünk meg van a győzelemre. — Hindenburg mondotta: ki van zárva, hogy megverjenek.

Határainkon belül pedig folyik a békés, hangtalan, tulfeszített munka. Íróasztal mellett és künn a mezőn dolgozunk buzgalommal azok helyett is, akiket elhívtak mellőlünk. Gyermekek, nő, szabadságot katonák is beáll megértő munkatársnak közéjük, hogy végig küzdhessek ezt a harcot is, amely épp oly fontos, épp oly nélkülözésekkel teli, mint amaz.

Jajszó nélkül hozzuk meg nap-nap mellett áldozatainkat, — zokszó nélkül végezzük a vállainkra nehezéd kétszeres munkát, felfüggesztettük minden vágyainkat, minden jogos kívánságainkat, a minket szétválasztó partikuláris érdekeket, felfüggesztettük talán eltérő politikai nézeteinket is, megszünt minden szétbuzás közöttünk s küzdünk egységesen, egyesült erővel a közért.

Egyesült erővel!

Ez a mi sikerünk, melyre már büszkén mutathatunk rá, s úgy érezzük, hogy ez jövő győzelmünk biztos záloga.

Századokon keresztül küzdöttünk, véreztünk hazánkért, — sőt védtük a hátunk mögött elterülő nyugatot tatárral, törökkel szemben, — és nem volt senkink, nem tudtak róluink semmit. — Pedig vitézek voltunk akkor is, harcban megedzett, bátor nemzet, de állandó belső viszályban lévén, nem volt időnk összeszedni magunkat s igazi nagy értekeinket felszínre hozni.

Most egyek vagyunk. És ime! külföldi hangok — eddig úgy tudtuk ellenségeink — szokatlanul melegen, barátságosan szólnak hozzánk. Vágyat éreznek, hogy közelebről megismerhessék, megbecsülhessék, megszerethessék a magyart. — A jogász, csikós, betyár után... megismerték a honvédet, a bakát is, — és minden bravuros fegyvertényünkre magyarul kiáltják az éljent!

Nem csupán az egyéni virtus megbecsül-

lése ez, — a hízog elismerés a nemzetnek szól, az imponálóan egységes nemzetnek, a mely erős éppen azért, mert egységes, — és mert erős, méltó és irigyelt fegyvertárs.

Kíváncsiak vagyunk, hogy meddig őriz-

zük meg erőnket ilyen szeplőtlenül — kíváncsiak vagyunk, hogy meddig hat át bennünket ez a szellem, — s elvárjuk, hogy ez a szellem hassa át országgyűlésünk most egybehívott képviselőit is.

A vármegye közönségéhez.

— Ugron János főispán szövege. —

A régen mult idők lánglelkű költőjével szólók Udvarhelymegye minden jó fiához: „Talpra magyar, hi a haza!” Koronás királyunk első hívó szavára nemzetünk színe-virága a világtörténelem legnagyobb csatáját vívja. A rémot, magyar osztrák és török fegyverek erején, vívztségén az északi kolosszus vad förgötte. Nyugadt revás szomja, a Szigetlakók sovár, kalmár lelke megörök és az egyesült Középponti hatalmak győzelmes hadserege van hivatalva a világ legnagyobb csatájának, küzdelmének történelmét megcsinálni és Európa térképét megrajzolni.

Ebben a soha nem tapasztalt küzdelemben, ebban a nyolcz hónapos élet-halál harcban a magyar őserő, a koronás királyához való rendíthetetlen hűség és az apák által vérel szerzett földhöz való ragaszkodás már eddig is oly dicsőséges tettekkel igazolta a magyar nemzet létjogosultságát, hogy egyszerre nemcsak ismertté lett a nagy világ előtt, de egyben rokonszenvet és tiszteletet is szerzett régi legondás nevének.

Azoban a mennyire igaz az, hogy az éltető nap fénye, meleg adja meg a növénynek színét, a virágok illatát, de a tápláló erőt a rotszálak, a gyökerek az édes anyaföldből szívják magukba, éppen annyira igaz az is, hogy a magyar nemzetnek a harczerektől távol, lázaran dolgozó millió munkás keze szolgáltatja, mely ha megvonja a táplálékot, akkor a kar izomereje csökken, a dicsőséggel forgatott fogyor kiesik a kézéből és a határtalan gőg, a kapzsiság, a tévelygés, Észak vadsága, durvasága, Dél gyilkos banditáinak szövetsége győz az igazság szent ügyén!

A Nemzet egy része hazája iránt való kötelességét dicsőséggel teljesíti, — itt az alkalom, hogy a békességesen, a meleg tűzhely mellett dolgozó másik része is vegye ki osztályrészét a soha nem látott küzdelemből szintén becsülettel és dicsőséggel!

Kenyertünk fokete és sovány, nem baj, ezért panasza nem nyilik ajakunk, ruhánk kopott, nem baj, hazafias érzésünk meleg pótolja a hiányt, küzdünk a mindennapi élet hallatlan drágaságával, nem baj, igényeinket leszállítjuk, azonban odaadjuk mindenünket annak az édes Magyar hazának, mely ápol s eltakar s melyben élünk-balauzik kell!

Ezzel az igazsággal s minden magyarnak ezen érzelmeivel és gondolatával keresem meg a kormányzatomra bízott vármegye minden jó fiát, tegye lo fillereit a haza oltására és ez által sieszen osztályosna lenni Nemzetünk nagy küzdelmének, nagy dicsőségének.

A magyar haza nevében annak kormánya, értesülésem szerint, ismételten a nemzet őseréjére fog appellálni, kölcson fogja kérni a haza és hadjárat céljaira a nép millióinak fillereit, mely után tiszteséges polgári hasznót, kamatot nyújt

és így alkalmat ad szegénynek, gazdagnak, urnak, földmivelő kisgazdának és munkásnak egyaránt arra nézve, hogy megtakarított ezreit, vagy koronait egyfelől a legbiztosabb helyen a magyar állam kezében helyezze el gyümölcsözőleg, másfelől pedig, hogy hazafias áldozatkészségét a hazának minden jó fia bebizonyíthassa! Mert jól jegyezzük meg, hogy a nemzetnek átkára, megvételére lesz méltó minden magát magyarnak valló rongy életű lény, kinek bár módjában volna a haza kéré szavára megtakarított garasivaival szárnnyakat adni e titáni küzdelemnek, de azon önző érdekből, hogy megtakarított pénzét uzsora kamattal polgártársai bőrére jobban gyümölcsöztetheti, a hívó szót nem hallja meg! Az így gondolkozó embernek még az édes hazai föld sem adhat nyugalmat, még koporsóját sem tűrheti meg hantjai alatt.

Udvarhelyvármegye szellemi és erkölcsi vezetőiből fordulok kérő szavammal, főszolgabírákhoz, lelkészekhez, tanítókhoz, községi és körjegyzőkhöz, hozzák tudomására a minden jóra, szépre és nemesre fogékony Székely népünknek, hogy midőn a magyar kormány a második hadikölcsön jegyzésére fogja felhívni a nemzet minden egyes jó fiát, az önből öröklött hősiességgel kell hogy fölvegye az anyagi harcot is s ezzel mutassa meg a nemzetnek vérgeringését, gazdasági erejét rabló módon felszívó gőgös ántátnak, hogy a titáni harcban a győzők mi leszünk, mert a mi részünkről fog rendelkezésre állani az utolsó millió szurony, és az utolsó milliárd arany. Járják be a Főbíró Urak járásaik közegeit, lelkészek, tanítók, kör és községi jegyzők lépják át a község minden egyes házának küszöbét, mozdítják meg az élő lelkiismeret s ezzel hozzák forgalomba a félretett koronákat, hogy azok a míg tulajdonosaiknak gyümölcsöt, kamatot hoznak, egyben megmutathassuk hős és hű szövetségeseinknek, hogy nemcsak fegyvereink dicsőséges erejével, de anyagiakban is — tökeszegény:égünk ellenére — méltók vagyunk hozzá.

Gyors cselekvésre kérem föl a megnevezett vezetőket, de egyben legyen szabad hinnem, hogy felhívásom nem pusztában elhangzó szó lesz, hanem a főbíró urak a mozgalmat haladéktalanul megindítják, a lelkész, tanító, kör és községi jegyző urak e hó 26 ig már abban a helyzetben lesznek, hogy a főszolgabíró uraknak névszerint bejelenthetik községeikből azoknak a nemesen gondolkozó Székely testvéreink neveit és azt az összeget, kik és mennyivel sietnek a magyar nemzet nagy küzdelmét, a magyar kormánynak a második hadikölcsön jegyzésére vonatkozó felhívását támogatni és honorálni.

Főszolgabíráinkat pedig hazafias tisztelettel felkérem, hogy a részünkről közvetlenül is beszerzett, valamint az Uraktól megkapott adatokat e

hó 28 ig sziveskedjenek rendelkezésemre bocsátani. Meg vagyok győződve, hogy működésük, felvilágosításuk, tanácsuk és magyar lelkük velem együtt gyönyörködni fog eljárásuk látható eredményében.

ményében.

Végül még csak annyit jegyzek meg, hogy az újabb hadikölcsön feltételei az elsövel hasonló alapon nyugosznak.

Törvényjavaslatok a Házban

Fontosnál fontosabb törvényjavaslatok hosszu sora kerül az összehívott országgyűlés elé. Bizonyossága ez annak, hogy a háborúval kapcsolatos intézkedések nem merítik ki a kormány minden tevékenységét, hanem kiterjed az a nemzeti élet minden szükségletére. Megnyugvással láthatja ebből az ország, hogy a közügyek vezetése lelkiismeretes, hivatása magaslatán álló kormány kezében van, mely sikeresen küzd meg a példátlanul súlyos helyzet nehézségeivel s a nemzet életébe és győzelmébe vetett rendületlen bizalommal dolgozik a békés jövő előkészítéséért.

Teljes joggal remélhetjük, hogy az országgyűlés ugyanazzal a nemes komolysággal fog táncszelni, a melynek a háboru kitörése óta már oly gyönyörű példáját nyújtotta. Akkor még az ellenzék is tüntetett az egész nemzet egyetértése, belső szolidaritása mellett s lehetetlenség föltenni, hogy ezt az elvárt magatartását megbánta volna.

Az új törvényjavaslatok természetesen összerűgnek a háborus állapottal. A háboru teszi szükségessé a képviselői mandátumoknak egy évvel való meghosszabbítását, mert hiszen nyilvánvaló, hogy a mostani helyzetben sem választást tartani, sem parlament nélkül maradni nem lehet.

A háboru céljait szolgálja az a javaslat is, a mely a népfölkelői kötelezettséget a 18 és a 43-50 éves életkorokra is ki öhajítja terjeszteni. A javaslat indokolása teljesen megnyugtatta a közvéleményt az iránt, hogy aggodalomra nincs ok, még bőségesen van rendez katonaságunk, az új népfölkelők nem is mennek a harcztérre, hanem csak belső szolgálatot fognak teljesíteni, meg aztán előrelátásból van rájuk szükség, mint tartaléokra.

Ugyancsak bölcs előrelátás sugalmazta a pénzügyi központ létesítésére vonatkozó törvényjavaslatot. Kétségtelen ugyanis, hogy a háboru szerencsés befejezése után a vállalkozó kedv ország-szerete nagyon megnövekednek. Ezért kívánja a kormány már most szabályozni a hitelviszonyokat.

A háboru miatt van szükség hat havi indemnitásra. A háboru miatt látja jónak a kormány változtatásokat tenni az adókezelésben, még pedig az adózók javára, hogy a háboru kárvallottjai adóelőengedésben részesülhessenek.

Még csak a szállítócsalók megbüntetésé és a hazaárulók vagyoni felelőssége tárgyában készített igen üdvös törvényjavaslatot említhetjük meg. Ezt nemcsak a felháborító csalások tették szükségessé, hanem a közvélemény általános hangulata és öhajítása is. A kormány tehát a leghelyesebben cselekedett, mikor ezt a javaslatot elkészítette és a Ház elé terjesztette.

Melegen öhajítjuk, hogy a szükséges és közhatalmú javaslatok mielőbb törvényé váljanak.

Fém tárgyak gyűjtése.

— Az áll. Szakiskola körébe. —

A helybeli kö- és agyagipari szakiskolán a hadviselés nagyjelentőségű céljait támogató fémgyűjtő-hely szerveztetett, melynek városunk összes tanintézményeinek ifjúsága, valamint a polgári leányiskola és tanfolyamának lelkes honleányai buzgóan gyűjtő tagjaivá szegődtek és rövid munkásságuk eddigi eredménye is szép sikert ígér.

A szakiskola igazgatósága ez uton a város és vármegye közönségét is kéri, hogy a háztartásban elforduló hasznavehetetlen fém tárgyak és ötvényok töredékeit vagy a már használaton kívül helyezett fém tárgyait áldozza díjmentesen hadi felszerelésünk céljaira, mert ilyenekre ma nagy szükség van.

A gyűjtésnél főképpen vörös- és sárgaréz,

ón, ólom, horgany vagy ezek ötvözetéből készült fém tárgyak vagy azok bármely apró darabjai jöhetnek tekintetbe, pl. kilőtt töltényhüvelyek, rézgombok, régi rézvasalók, gyertyatartó- és moszár-részek, elhasznált horganypléh, fürdőkadák, repedt csongók, rozsz ajtó- és ablakvasalások rézből való részei stb. stb.

A fém anyagot a szakiskola igazgatósága veszi át.

A falusi intelligencia.

Olvasom, hogy egy kis biharmegyei faluban hatezer darab mankót készítettek a község lakosai. Bizonyosan tudom, hogy a szomorú szereplőbűtökra hosszu és sajnálkozó könnyek hullottak és mindegyik mankót megsimogatott a kegyelet és a fájó tekintet, a mi a sánta vitéz levágott lábának kijár. Szinte biztosra vehető, hogy az alatt az idő alatt, a míg a mankók elkészültek, a községben nem történt más, mint faragása a vastag vesszőknek s a lányok arcát nem pirosította más láz, mint a gyors munka tüze.

A mankó gulák elkészültek és a hadvezető-ég talán már át is vette és használja is az árpádi mankókat. És most eljutottunk annak a kijelentéséig, hogy a falusi jótékonyaság, a mely reklámentesen és minden előző és utólagos beharangozás nélkül gyönyörű lendületekkel segít a megszorult hazán, van olyan értékes és meleg, mint a városi publikum segítő akciói.

Szó sincs arról, mintha nem ismerenék el a nagy városok közönségének demonstratív erejű jótékonykodását, de tudja Isten, a falusi emberek csöndes, mélabus jótékonyasága közelebb fekszik a szívemhez. A hősaplakát egy kötötték, mint ahogy a nagyanyám mesélte. Igen úgy, mint 1848 ban és tépést csináltak és foltozták a honvédek ruháit. A nagyanyám szeme ilyenkor könnyezett és azt mondta, hogy többet sohasem jöhet el az az idő, mint az, a mikor mindenkinek megnyílt az szíve, kilendült a bensejéből a szeretet és gyönyörűen átölelte egymást minden magyar.

A falu azonban megmaradt ilyenek és megmaradt magyarok. Komoly aggodalommal ápolják a sebesülteket, készítik a tépést, küldik a fehérneműt és mankót csinálnak. Kis munkák ezek, de nagy dolgok. Olyan nagy jelentőségűek, hogy le kell szögezni e tényeket. Mert az újságíró most nem napi eseményeket ír, a mik lengén elröppennek holnap, hanem komoly világtörténelmet. A falu szerepét pedig meg kell örökíteni.

És misem természetesebb, minthogy a nagy és szent hazafias munkában a vidéki intelligencia vezet. A falusi intelligencia, a mely magyar tudott maradni és jóleső melegét megőrizte mostanig. Dicső elődeim Kézay Simon és Balassi Bálint krónikások óta a magyar történelem minden lapján ott van a magyar nő, de az új fejezetben, külön részt kell szentelni a vidéki intelligencia asszonyainak és lányainak.

A vidéki lányzobák függönyei mögött most becsukva áll a sárka zongora és a kisasszonyok varrnak. Az idén nem viritaanak ibolyák a kertben, mint tavaly tavasszal. Őb, kinek is viritaanak. A jegyzők lonkájá könnyezve sirja a szemét valaki után, a ki valahol a limanowai árkokban talán épon most emeli szeméhez az ellenséget szemlélő látszóvot. A papkisasszonyok is szomorúan haladnak el a vén harangláb mellett és gondolatuk sietve siklik el a diákon, a ki tavaly husvétkor itt járt legánczóba. (Most tábort levelező lapokat küldöz messzi mezőkről). Szürke most minden a falu és mindenütt folyik a munka. Dolgozni kell, segíteni kell a katonákon, a hazán.

Az idén nem lesz muskálta a falusi ablakokban.

(sz. J.)

Levellek a harcztérről.

K. I. kadett írja szüleinek:

— Koromötét éjszaka van, csend van mindenütt. Csak egy-egy finnak elfojtott sóhajta remegtetti meg a lelkemet, juttatja eszembe, hogy ma a „Feltámadás, a béke szent ünnepe“ van. S mintha éreznék, hogy ezt a napot meg kell ünnepeelni, hallgatnak az „ércz óriások“, csak egy-egy figyelmeztető fegyver dörejé rázza meg a levegőt, hogy nem alszunk, hanem kézzel állunk mindenféle, esetleges támadás ellen. De erre sincs válasz, az ellen talán jobban átérzi ennek a magasztos ünnepek a lényegét, hiszen ök csak parancsokra harcolnak, míg nekünk a megsértett nemzeti önérzet adta kezünkbe a fegyvert. Nem bírok aludni, valami úgy hajt ki a szabadba. Minden csendes, csak a kiállított postoknak halkított szavai ötdönek a fülemhez; hazulról jött leveleket tárgyalják; egyiknek gyereke született, s ő meg itt van, talán haza megy még, talán soha; egy eltévedt golyó, s az a kis gyerek soha sem fogja megismerni az apját. Jón a 12 óra, felváltják csendesen a postokat, csendesen Boldog Ünnepekét kívánva egymásnak, s mint az éji kisértetek mennek tovább a helyükre. Hogy ezek mit beszélnek, nem tudom, mert az én lelkemet is elfogják az emlékek; magam előtt látok egy verandás kis házat, a melynek ablakából egy fekete haju kis nő integet csókokat, s talán utolsó „Isten hozzádat“. Magam előtt látom az édesanyámnak könnyes, bánatos arcát, a hol oly boldog voltam, a hova oly sok édes emlék köt, a honnan mint gyerek jöttem el, a hová, mint fiatal arcú aggasztán fogok talán visszatérni. Még tovább is tartanának az emlékek, de egyik katonám ridegen ráz fel elmerülésomból: „Kadett ur, megfázik.“ Megyek tovább vizitálni a postokat, de szinte öntudatlanul, mert a lelkem odahaza szálldos, körülrepkedve az ismerős vidéket, az ismerősöket s mindent, a mi kedves volt régen.

S lassan, szinte észrevétlenül közeledik a reggel, tovaszállanak az illúziók, az emlékek, s én pedig kipiheenni egy átvirrasztott éjszakának a fáradalmait, pihenni térek a kunyhómba...

A Kárpátokból kapjuk ezen sorokat:

Keveset olvastam a 82-ös bakákról az újságokban. Pedig de részlegelt ez az ezred arra, hogy sokat írjanak róla. Ebben a kis rovatkában két székely bakáról szól a rego. Az egyik Györfly Ignác önkéntes zugaiführer, csikszentmártoni tanító, a másik János Ignác gyergyószentmiklósi lakos, gefreiter.

Györfly Ignác két társával egy 15-20 emberből álló orosz tábort örszót ugrasztott szét, a kik folytonosan zavarták állásainkat. Négy orosz fegyvert és a hozzátartozó felszerelést zsákmányolták és fontos felderítő szolgálatot végeztek az oroszok hadállásairól. A 4 fegyverért kapott 8 korona tiszteletdíjat pedig szeretettel küldik a székelyudvarhelyi Vörös Karoszt-egylet javára.

János Ignác, a ki örszolgálaton volt, egymaga lött le 4 muszákat, de csak egynek a felszerelését tudta elszedni. A két hőst József főherczeg ö fensége a nagy ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Jánosyt azonkívül zugsfőhrerré léptették elé. Györflynek pedig Lux kapitány megígérte, hogy betervezti kadetté való kinevezésre. De nemcsak ez a két hős akad, hanem még nagyon sok. Különben a brigádörös ur azt mondta, hogy a 82-ös baka a világ legjobb katonája.

Maráth Béla IV. é. ö. növendék írja szüleinek:

Ma olvasom a 7 iki „Est“-ből, hogy egy kis közlemény van egy a Kárpátokban történt éjjeli támadásról. Mi is éppen ezen az 1151 es hegyen vagyunk jobbra attól a szabadkai zászlóaljtól. Mint már írtam, a második tél miatt a hadműveletek többé-kevésbé holtpontra jutottak. A muszák, mint az újságok is megírták, megerősítéseket kaptak, de ezsejlen támadásokkal önkretették magukat s most örülének, ha tartani bírák magukat. Körülbelül 10 napja vagyunk ezen a hegyen s rajvonalaunk alulról majd a tetőig húzódik fel. Kb. a hegyderékában, 50 lépésre a rajvonalt mögött, a korlíményekhez képest kiünnö szállást találtunk. Béke időben favágó kunyhó volt s így nincs modernül berendezve, de hát mi nem vagyunk válogatósok. Egy csomó hadórágy van kétoldalt egymásmellé állítva s deszka pitecsek szélvél kibéllelve s két zászlóaljtól kb. 12 tiszt lakik itt. Középon tűzhely, padlás nincs,

ellenben fakéregből fedél, melyet hogy ne csapogjon, sátorlapokkal béleltünk ki. Reggel hogy virrad, egymásután újtjuk ki a fejünket a takaró alól s makkász módjára melegítjük lehűlt tagjainkat a tűz mellett. Alighogy jó reggelt kívánunk egymásnak, a jól nevelt Jánosok megjelennek a forró teával s a különféle enniivalókkal. Pl. a kenyeret csak pirítva esszük (igen jó még a komisz is); ma pl. francia libamáját vajjal kentem rá és prágai sonkát ettem hozzá. Még reggeli fogyasztás közben megjelenik az első élelemszállítvány. Hihetetlen meredek helyen vonszolják föl lovaink az elomóziát. Minden tiszt egy a nevével ellátott vászonzacskót kap, melyben a reggeli és vacsorára szánt holmim kívül a posta is benne van. Képzeltető, milyen lézas érdeklődéssel bontogatjuk. Ugyanakkor kapjuk a bort és likőrt. A délelőtt eltölik, hamarosan jönnek a maródiak s mivel a főorvos nincsen itt, a másik mediciner lent egy vadászakban van, minden munkát én vagyok kénytelen elvégezni. Tizenkettő és egy között megjelenik a tiszti konyha, s felmelegítik a 15 kilométernyire főzött ételeket. 2-3 fogásos polgári ebédet bevágva, utána feketét s egy jó szivarra gyujtva elgondolkozunk a régi jó világról. Ha nincs nagyon hideg, még szunditunk is egyet. Estefelé a németek tarokkoznak, a magyarok alsóznak s ha asztalunk volna, dominóznánk is, mert egy patruille azt is találta.

Eppen most telefonálják a jó birt, hogy a németek 1000 muszkát és 12 gépfegyvert fogtak egy szomszéd hegyen. Offenzívák lassu de biztos s pár nap alatt elkészül, egy fölrobantott hid s a kismotoros helyett rendes vonat fog járni, mi is hamarabb mozgathatunk. Így olyan jó dolgom van, mint senkinek a zászlóaljban s oly jól érzem magam, mintha nem is volnék háboruban. Annnyira megszoktam ezt a drukkos cigány életet, hogy ha haza is mennék, egy hétnél nem bírnám ki tovább otthon.

A társadalom áldozatkészsége.

A következő nyilvános nyugtázás közlésére kérettünk fel:

A Vörös Félhold támogatására alakult megyei bizottság rendelkezésére a következő adományok érkeztek be hivatalomhoz:

1. Sukósd Miklós gyűjtése 22 K 86 f. (Mozgó ezinház 7 K 86 f., Sukósd Miklósné 10 K, Sukósd Miklós 5 K.)

2. Dr. Jodál Gábor gyűjtése 12 K. (Dr. Jodál Gábor 5 K, Tamás Martha 2 K, Dr. Gónczy Gáborné 1 K, Lántzky Buba 1 K, Nagy Elemér 2 K, Dr. Szabó Lajos 1 K.)

3. Az országos bírói és ügyészi egyesület székiudvarhelyi osztályának adománya 15 K.

4. Gotthárd János polgármester gyűjtése 17 K. (Gotthárd János 5 K, Soó Domokos 3 K, Simó Mátyás 3 K, Sprencz Rezső 1 K, Jaucsó János 1 K, László Albert 1 K, Szabó Antal 1 K, Lukatos Tivadar 2 K.)

5. Udvarhelymegyei takarékpénztár adománya 200 K.

6. Az agyagipari szakiskola tantestülete által felajánlott havi járuléka március április havi részlete 27 K 62 f.

7. A Vörös Félhold megyei bizottsága által rendezett műsoros estély fele tiszta jövedelme 142 K.

8. Udvarhelyi Híradó (2.) gyűjtése 136 K. (Dr. Nagy Samu 20 K, Molnár Károly 5 K, Tompa Árpád 42 K, Szakáts Károly 5 K, Gáspár Béla 20 K, Kelemen Lajos 5 K, Petrovay István 17 K, Ozv. Solymossy Pálné 2 K, Zonda József és neje 20 K.)

9. Szabó Nándor főszozolgabíró gyűjtése 50 K. (Szabó József 2 K, Kádár Kálmán 14-46 K, Klór Vilmos 20 K, Szász Dénes 5 K, Kádár Gyula 6-28 K, Szabó Nándor 2-26 K.)

10. Barkóczy Albert adománya 10 K.

11. Tisztviselői kör adománya 25 K.

12. Agrár takarékpénztár fiúja adománya 10 K.

Összesen 667 K 48 fill., korábbi gyűjtés 2850 K 31 fill., összesen 3517 K 79 fill.

A fent jelzett adományok közvetítésével a Vörös Félhold számlája javára a Magyar Bank és Kereskedelmi Rt.-hoz elküldtettek.

A hadban megváltott katonáink részére a következő adományok érkeztek be:

1. Csutak István és Keresztes László bögözi lakosok által az ifúság közreműködésével rendezett március 15-iki ünnepély tiszta jövedelme 20 K 17 f.

2. Kisgyörgy Sándor vargyasi unitárius esperes adománya 10 K.

3. Elekcs György csekefalvi isk. tanító gyűj-

tése 22 K.

Összesen 52 K 17 f. A beérkezett adományokat rendeltetési helyére juttattam.

Az országos bírói és ügyészi egyesület székiudvarhelyi osztálya a Vörös Kereszt-egylet helyi fiúja s a Vörös Félhold javára 15-15 K adományozott. Az adományozott összeget rendeltetési helyükre juttattam.

A homoródszentpáli fogyasztási szövetkezet a Vörös Kereszt-egylet és a m. hadsegélyző bizottság részére 44-44 koronát adományozott. Az adományokat rendeltetési helyükre juttattam.

Fogadják az adományozók ez uton is kegyes adományukért hálás köszönetemet.

Ugron János, főispán.

A háború hírei.

(Budapest, április 23. Hivatalos.) Az általam helyezett változatlan. A kárpáti arcvonalon helyenként ágyuharc volt. A mi tüzéségünk Nagypolányánál, a németek és pedig Koziovánál eredményesen működött. Az uszoki szoros mellett levő állásoknál az oroszok visszavert rohamát után aránylag nyugalom van. Az összes foglyok megerősítik az ellenség nagy veszteségeit. A szorostól keletre tegnap az ellenségnek egy erős támaszpontját elfoglaltuk. Délkeletgaliáiban és Bukovinában nincs változás. (Min. eln. sajtóosztálya.)

támadó vad hordák végleges megsemmisítésére.

Tudjuk, hogy a megtakarított pénz egy része takarékbetétekben gyümölcsözőleg van elhelyezve, mely rész bizonyos kiméletet érdemel már azért is, mert a takarékpénztáraktól ezeket az összegeket a megye közbiztonságának érdekeiért már felszívta és a behajthatóság korlátjai miatt — a pénztár a szabályszerű időben nem juthat hozzá a követeléséhez. A betéteseknek tehát szives figyelmébe ajánlom ezt a valóban méltánylandó körülményt, azonban mi akadály sincs annak, hogy a „ládafiába” rejtett és gondosan őrzött százazrek, sőt milliók napvilágra kerüljenek s megfosztván meddőségüktől, szolgálják a nemzet szent ügyét.

Meg vagyok győződve különben arról is, hogy a takarékpénztárak teljesítő képességük határain belül, a köteleesség teljesítésében hazafiságuk tudatában előljárnak, példát nyújtanak, tanácsukkal, utasításokkal, irányítani fogják azokat, kik a nemzeti kölcsön ügyét győzelemre sietnek segíteni.

Igen valószínű, sőt talán bizonyos, hogy az új hadi kölcsön a megelőzővel hasonló alapon fog nyugodni, azért szükségesnek tartom, a nagy közönség szives figyelmét a jegyzés mikéntjére és módjára felhívni.

A kormány 50, 100, 1000, 5000 és 10.000 koronás cizmeteket, vagyis kötvényeket fog kibocsátani 6 százalékos kamatozással. Minden kötvényhez 10 drb szelvény lesz csatolva, darabja félevenkint csedek, melynek bemutatása mellett, egy a bankok, mint bármelyik m. kir. adóhivatal kifizeti arra a félre esedékes kamatot.

Már ebből láthatjuk, hogy a kormány a haza minden rendű és rangu polgárának alkalmat nyújt arra, hogy a hazának hitelezője lehessen. A kisebb vagyonu 50-100 koronával, a nagyobb 1000-10.000-rel. A befizetést is szabályozza a pénzügyminiszter, midőn kimondja, hogy kétféleképpen fizethető és pedig a jegyzéskor azonnal készpénzben, később pedig rövid időközli részletekben.

Ha jegyzéskor készpénzben fizeti valaki a jegyzett összeget, akkor még azt a nem kicsinylendő kedvezményt nyújtja, hogy minden 100 K névértékű kötvényre csak 97 K 50 fillért kell befizetni s ezzel 100 K értéket vásárol s 100 K után húzza a 6 százalékos kamatot, tehát tőkében 2 K 50 fillért szorított jegyzésével, melyhez hozzáadva a 6 százalékos évi kamatot, az államnak kölcsön adott 97 K 50 fillér egy év alatt 8 K 50 fillér gyümölcsöt hoz, mi hallatlan összeg.

Ha pedig a részletfizetés kedvezményét akarja valaki igénybe venni, mondjuk 200 K jegyzésnél, mert itt hanguloyozom, hogy csakis 100 koronán felüli összegnél van a részletfizetés megengedve; abban az esetben a jegyzéskor a 200 K-nak megfelelő 10 százalékos, vagyis 20 K-t, mint biztosítékot befizeti, aztán a jegyzéstől számított 18-20 nap alatt befizeti a jegyzett összeg 40 százalékát, vagyis a most említett 200 K-ból 80 K-t, attól számítva 10 nap alatt le kell fizetni a jegyzett összeg 30 százalékát, vagyis 60 K-t és a fennmaradt 30 százalékot, vagyis 60 K-t az utolsó befizetéstől számított 16-17 nap alatt fizeti, a mikor a biztosítékot letett 20 K be lesz számítva s így 40 K-val a jegyzés fedezve van.

A ki a jegyzésnek ezt a módját választja,

A második hadikölcsön.

Teljesen megbízható értesülés szerint, a közép-európai szövetséges hatalmak titáni harcainak anyagi eszközei céljára — a magyar kormány is, éppen úgy, mint hős és hűségese szövetésége, a Német kormány másodsor fogja időn belül felhívni a Nemzetet a kibocsátandó adómentes állami járadékkölcsön jegyzésére.

Ennek a jegyzésnek eredménye fogja megmutatni, hogy a Magyar nemzetnek békésen dolgozó milliúi lépést tudnak-e tartani a harcztéren dicsőséggel harcoló hős fiaival, hogy átérzik-e történelmi idők borzalmas nagyságát s azzal egyenlő arányban áll-e a hazafias köteleesség tudata, vagy pedig önzó, rut haszonlesésre számítva, inkább az arra rúztó embertársai husán és vérén, uszora-kamat mellett kívánják megtakarított pénzükket megsziporítani.

Ezt a két kérdést fogja rövid idő alatt eldönteni a kormány felhívása és én bizom fajom józanságában, bizom rendíthetetlen hazafiságában, bizom áldozatkészségében, hogy a felhívást azzal a hősiességgel fogadja és honorálja, mint a harcztérre küldött hős fiaiják a küzdelmet, a szenvedést, sőt a dicsőséges halált is, abban a tudatban, hogy az anyai tenger vérrel öntözött magyar föld továbbra is egy szabad nemzetnek, a magyaroknak vagyis szabad hazájá marad.

Azt állítják, hogy tőkeszegény nemzet lévén, nem vehetjük föl a versenyt a szintén dicsőséggel küzdő Német szövetségesünkkel, hol a második hedi kölcsönt kiloncz milárdal jegyezték. Ilyenről nem is álmodunk; először, mert az igen természetes, hogy egy 70 milliós nemzet minden tekintetben többre képes, mint egy 20 milliós, valamint természetes az is, hogy egy virágzó gyáriparral és kiterjedt kereskedelemmel rendelkező nemzet anyagi eszközei nem hasonlíthatók össze egy tisztán mezőgazdasági állam polgárainak anyagi eszközeivel. Azonban, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a közel háromnegyed éve tartó hadiállapot következtében az állami pénztárak és a közönszban felhalmozott pénzkészletei nagy része a hadfelszerelési csatornán a nemzet egy jó nagy részének a kezéihez visszafolytak, ha tekintetbe vesszük, hogy a lovak és közlekedési eszközök megváltása címén, az állam a tulajdonosoknak soha nem remélt nagyságu árat fizetett, ha figyelemmel vagyunk arra, hogy a termelő gazdasági terményeit soha nem is hallott áron értékesítik: akkor megállapíthatjuk, hogy pénz van, pénznek lenni-e kell, csak erős hazafias érzés, igazi magyar gondolkodás szükséges ahhoz, hogy ezt a pénzt arra a célra juttassa, mely közvetve politikai vonatkozásban is demonstrálni fogja a gógus Ántant előtt azt, hogy a harcmezőn is miénk a végleges győzelem, mert az utolsó millió szurony és utolsó millió korona a mi részünkön lesz meg.

Elő hát azzal a pénzzel széki testvéreim, mint becsületes munkával, szorgalommal megszerzetek és józansággal a család iránt érzett szent köteleességgel megtakarítottatok, soha jobb célra nem fordíthatjátok, mint mikor kölcsön adjátok hazátoknak, hogy hős fiaitok karjainak izmait képessé tegye ez által a békés tűzhelyeitek ellen

már nem 97 K 50 fillért fizet minden 100 K névértékű kötvényért, hanem 98 K-t, vagyis 50 fillérrel drágábban vásárolja.

Ezekre a kötvényekre az Osztrák-Magyar bank, valamint a m. kir. Hadi Közpénztár a mindenkor hivatalos kamatlábon nyújt megfelelő kölcsönt, sőt, ha valaki a jegyzésének egy részét, kölcsön útján óhajtja fedezni, akkor a megnevezett intézetek — a kötvény nála leendő biztosítékképpen való elhelyezése után az érték 75 százaléka erejéig nyújtanak oly kölcsönt, melynek kamatlába a szabályszerű kamatnál $\frac{1}{2}\%$ -kal alacsonyabb.

Ennél a pontnál szükségesnek látom ki térni egy ma már közhelyé vált bankszerű kifejezésre s igyekszem az érdeklődő nem szak közökeket is felvilágosítani arról, hogy mit is jelent a *lombárdi* fizet és mi is voltaképpen: a kölcsönt *lombardirozóni*.

Lombard-üzleteknek banki körökben azt a hitelműveletet nevezik, mikor valaki egy banktól kölcsönt vesz és azt a kölcsönt értékpapírral biztosítja. Az értékpapírra kölcsönül nagy kölcsönt nyújt a bank, de egyben valamivel magasabb kamatot is számít fel azután.

Most már ha valaki, mondjuk 1000 K-t óhajt a kibocsátandó hadikölcsőre jegyezni, melynek kibocsátási ára 975 K és csak 300 K készpénzzel rendelkezik, befizeti a 300 K-t, 675 K-t a banktól kölcsön vesz, a bank az 1000 K-ás kötvény értékének, a 300 K befizetett összegben felüli részt, a 675 K-t befizeti; a kötvényt, mint kézi zálogot pénztárában őrizetbe veszi és biztosítékul ott tartja addig, míg a 675 K követelése törlesztve nem lesz. Az adós fizet a kölcsön után $5\frac{1}{2}\%$ -ot, az államtól kap a kötvényétől 6 százalékos és így végeredményben hitelművele fél százalékos vagyoni előnyhöz jut. Ezt nevezik a kölcsön *lombardirozásának*.

Végül még egy kérdést szeretnék megvizsgálni, azt t. i., hogy miképpen lehetne a pénzintézetekben elhelyezett betétek egy részét erre a nemzeti nagy célra mozgósítani, de úgy, hogy az intézetek érdeke se szenvedjen sérelmet.

Szakemberektől hallottam, hogy ezt a célt *lombardirozással* el lehet érni, de csak úgy, ha minden egyes betető, ki betétjének egy részét a hadikölcsőre kívánja fordítani, beleegyezik abba, hogy a lombardirozást maga a takarékpénztár végeztesse és a jegyzett kötvényt, mint kézi zálogot a banknak átengedi. Ebben semmi lehetetlent nem látok, mert a különbség csak annyi, hogy a kötvény a helyett, hogy a jogos tulajdonosa kezében lenne, sokkal biztosabb helyen, az Osztrák-Magyar bank vasszekrényében pihen, szelvényei azonban féltékeny kintadnak és a 6 százalékos kamatot a tulajdonos fölveheti, míg a takarékpénztár a kölcsön után a kamatot sajátjából fizeti. Miután pedig ez az állami kölcsön időhöz kötött lejáratú bir, vagyis az állam 6 év múlva a tőkét visszafizeti, mondjuk 1921. évben a most kötvénybe fektetett takarékpénztári betét ismét takarékbetété alakul át s így mint készpénz fog a betető rendelkezésére állani; nyilvánvaló, hogy a hadikölcsönt jegyző, kötvényét soha sem látja meg, mert az, a mint előbb említém, pályáját megfutván, átalakult ismét azzá, a mi volt: takarékpénztári betét.

Bármennyire kifogástalannak is tartom ezt az átalakulást, azonban egyetlen szempontot szem előtt tartva, a betetők érdekének egészen megfelelőnek nem tartom. Nem pedig azért, mert dicsőséges küzdelmünk föltétlenül sikeres és győzelmes bevezetésével, előáll az eset, hogy az isteni Gondviselésben; előáll az eset, hogy a most 97 kor. 50 fill. árfolyamon kibocsátott járadék tőzsdei árfolyama 98, 99, sőt 100 koronára emelkedik s a kötvény birtokosa a megállapított 6 év előtt kívánván készpénzhez jutni, kötvényét időközben is vételáron felül haszonnal értékesíthetné, vagyis piacra dobhatná, ez pedig a „lombardirozás” folytán nem lehetséges.

Talán a takarékpénztárak találhatnák meg a módját annak, hogy a „lombárdi” kölcsönt csak addig vennék igénybe, míg a normális idők helyre-

álltával, követelésük behajtása korlátozva nem lesz és így mondjuk a betetők csak egy évre adnának engedélyt a lombárdi fizet lebonyolítására, mely év elteltével a takarékpénztárak bőséges készletükből a betétet a kölcsön teljes törlesztésre fordítván, minden magyar hazafi kezében ott lesz az az állami járadékkölcsönről kiállított kötelezvény (kötvény) mellyel még az unoka is el fog és jogosan dicsekedni, hogy a mai nagy időkben nem csak hősök, de valódi hazafiak is őlték.

Mátéffy Domokos,
m. kir. pénzügyigazgató.

A 20 és 24 éveseket behívják.

Megjelent a honvédelmi miniszter ama rendelete, a mely szerint az 1891. és az 1895. évben született népfelkelésre kötelezett egyének, kik az 1915. évi február 18 től márczius 24-ig terjedő időben megtartott népfelkelési bemutató szemlén, vagy a későbbi utóbeutató szemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, 1915. évi május 15 én — a mennyiben név szerint felmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapjaikon feltüntetett kerületi parancsnökság székelyhelyére tényleges szolgálattételre bevonulni tartoznak.

Május 15-én bevonulni tartoznak még mindazon magyar honosság egyének, — tekintet nélkül arra, hogy melyik évben születtek — a kik önkéntes belépés folytán akár a közös hadseregbe, akár a honvédségbe már besoroztattak, továbbá azok a magyar honosságú népfelkelésre kötelezett volt póttartalékosok, a kik katonai kiképzés céljából szolgálati kötelezettségük ideje alatt nem hivatottak be és így katonailag kiképezve nincsenek; továbbá azon bármely felekezethez tartozó népfelkelésre kötelezett felszentelt papok, a kik hivatásukat bármely okból nem folytatják.

HIREK.

Székelyudvarhely, április 25.

A mi hőseink.

Dr. Daróczy József.

A mesemondó egyszerű, naiv hangján szeretnék róla beszélni s a gyermekeket magam köré gyűjteni, hogy mesét, tanulásos mesét mondjak nekik a szegény özvegy asszony fiáról, a ki a míg itthon tanult és dolgozott, szinte példátlanul nagy szeretettel szerette az édesanyját s mikor el kellett mennie, megkeményítette szeretettől dobogó szívét, hogy küzdhesen, szenvedhesen s aztán — meghalhasa — a másik anyáért: a magyar hazáért. Amazéri élni akart, élni sokáig a férfias munkának becsülettel vállalt kötelességei között mint feltűnő nem kereső egyszerű ember, s mikor kellett és mert az Isten akaratát látta benne, odaadta ezt a hálás munkának aztán életet emezért, mint nemzeti hős azzal a férfiasan buzgó tudattal, hogy megálta a helyét és csak kötelességet teljesített.

Mert Daróczy József az erős akarású embere volt. Apját korán, még kis diák korában elvesztette s mikor látta, hogy özvegy édesanyja a nagy család gondjainak sok terhe között szinte öszeresedek: birtelen tudatára ébredt az élet komolyságának s ebben a maga egyedül szent kötelességének, mely nem lehet más, mint dolgozni, dolgozni és mindig csak dolgozni, hogy anyjának és testvéreinek mindenkor és mindenben támasza és vigasztalója lehessen. Ezzel a tudattal végezte el iskoláit. Sok nehézség toronyosult eléje. De ő nem tégtott. Megfeszítette az erejét, legyőzte őket s nyári vakáció idején, mikor a könyvektől szabadulhatott, még jogász korában is munkának csapott föl. Kora hajnalból késő estig füvet kaszált, szénát hordott, vetést aratott s boldog volt, hogy özvegy anyján így is segíthetett.

Juniában letette az ügyvédi szigorlatot. „Hála Istennek! — mondta végtelen örömmel — végre rendben vagyok!” s a munkára kézzel térni komoly reménykedéseivel nézett a jövő felé, melyben a másokért: az édesanyjért és testvéreikért folytatandó küzdelem közé a maga szelíd boldogságának aranyzárait is hozzá szövegette. Boldog akart lenni. Akart! Ezzel a meggedzett elszánt akaratallal indult el az élet megnyitott kapuján keresztül. Végre! Végre! Ujjongott föl benne a boldogságot kereső lélek minden energiája. Aztán... megfűjták a harci riadót... Daróczy József még egyszer, utóljára megooskolta az édesanyját, a testvéreit, a kiket annyira szeretett; haugtalan könyvek között bucsút intett szülőföldjének, ébredő reményeinek s a legesetebb kötelesség bajnokaként elindult a hadak útján Gallécia felé, hogy soha többé vissza ne térjen...

As első hónapokban sürű egymásutánban érkeznek

tőle a levelek s mindegyikben ugyanaz a gyöngéd szeretet: Ne búsuljon édes anyám! Ne tétőzve betegséget még bánattal is. Nincs semmi bajom. Sok csatában voltam már s az ellenség golyói még mindig elkerültek. Inkább adjunk hálát a jó Istennek, hogy ez a rettenetes tátrajárás nem a mi szép székeljöldünket, magyar hazánkat pusztítja és háborgatja.

Október 8-ika óta azonban a levelek hirtelen elmaradnak s a hazulról küldöttök azzal jönnek vissza, hogy „In Spital”. Tehát beteg. Megsebesült és kórházba ment. S az lithoniak valamennyire meggyűnyödték. Ugy hitték, S az többi sebesültek előbb-utóbb ő is haza fog jönni.

És várták októbertől januárig. Ekkor haza jött a káplárja s hirt hozott a kadett urról: Hős volt. Mindig káplárja s hirt hozott a kadett urról: Hős volt. Mindig legelőli járt. Nem félt a golyótól, bármilyen sürű záporoztak is körülötte s a legényeség szívesen követte srappell-tűzbe, rohamra a halálba, mindenbóvá. Ugy érezte, hogy golyó nem fogja találni, nem találhatja, mert neki haza kell mennie. Hízen ha nem tér vissza többé, özvegy anyjának megszakad a szíve; aztán meg kisebb testvéreiről is még gondoskodnia kell. Hát golyó nem is találta. De orozva, gyáván meglepte valami halalos nyavalya, mely mindenütt ott settenkedik a hősök nyomában. És a kadett ur letette a fegyvert. Erőszakkal vonszolták el a csatáról. Két napon át gyalogolt Chirowig bágyadtan, betegesen s kíséretjének folyton ismételtette: Udvarhelyre, haza! Ha jobban leszek, visszajövök, de most haza akarok menni! Otthon jobban fogok ápolni s én hamarabb meggyógyulok! Chirowon túl egy faluban lepte meg a hazavégő katonát az este. Tisztázási fogadták, lefektették, de éjjel már nagyon rosszul lett, félrebeszét, kiabált, felagrott, vezényszavakat osztogatott, rohamra buzdított. Tífuszt konstaltak... .

Ennyit tudott a káplár. A kadett urat ott kellett hagynia s neki el kellett jönnie. Hogy él-e vagy meghalt-e, azt már nem tudta megmondani.

Márcziusban aztán megjött a hivatalos értesítés a rettenetes vltórlól: Dr. Daróczy József kadett a csatátere szerzett súlyos betegségében meghalt...

Ha a mezők sokszínű virágszőnyegéből az idén egykét színes szállal kevesebb van, mint volt tavaly, nem veszték észre és ha a csatamezők millió góltájához egy új hősnek élete csatlakozik, az emberiség halála és szomorúsága ezzel nem igen sokasodik. De ki mérí meg azt a gyászt és azokat a könnyeket, melyeket a mi fiatal hőstünk hagyott hátra azoknál, a kiknél már az ifju évek munkás napjaiban is a legtöbbször a meghalt apát helyettesítette?

Am a gyászt majd enyhíti az idő s vizasztalás szelidíti a hit, mely különösen a hazáért halt hősök sírjából kel ki búzke ragyogással. És ez a hit az hirdeti, hogy a szeretet nagy hatalom, mely legyőzi a halált s mindig átöleli és soha el nem hagyja azokat, a kikért egy ifju életnek minden értékét oly mérhetetlen heroizmussal szent áldozatul oadaatta.

A társadalom áldozatkészsége.

Az Udvarhelyi Híradó jobban a következő adományokat vette és hálásan nyugtázza:

Megvakult katonáink részére: Simó Mátyás 10 K, Bence Lőrincz (Lövete) 2 K. kimutatott gyűjtésünk 156 80 K, összesen 268 80 K.

A helyi Vörös Kereset egylet részére: Az Agrár takarékpénztár székelykereszturi fiókja 100 K, az Agrár takarékpénztár székelyudvarhelyi fiókja 200 K.

A katonák szeretetadományára: Az Agrár takarékpénztár székelyudvarhelyi fiókja 100 K.

Közgyűlés a városházán. Székelyudvarhely város képviselőtestülete csütörtökön délután rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az elnöki teendőket Soó Domokos tanácsos látta el. Tárgysorozat rendén tudomásul vették, hogy az építkezési szabályrendeletet a miniszter jóváhagyta. A törvényhatóság bizottság által újból való tárgyalásra visszaküldött ügyrendtartási szabályzat módosításaként megállapították, hogy rendes közgyűlés évenként négy tartatik, még pedig az első, harmadik és negyedik a negyedév utolsó hetében, míg a második nyomban a zár számadások elkészülte után. Tudomásul vette a közgyűlés a város közönségének közlelmezése iránt tett azon tanácsai intézkedést, melylyel 10,500 kg. szalonnett vásárolt, s hogy e héten 7815 kg. búzát kenyérnek kisütve biztosított 60 fill. kg.-kénti egységárral. A rendőrfőkapitánynak azon előterjesztését, hogy az alkaptánynak hadbavonulása következtében egy munkaerőt vehessen fel, elutasították, sőt Sprencz Rezső rendrési iktatót, miután az önkéntes vadászszóaljossal hadbavonulni szándékozik, szabadságotlák. Végül a közgyűlés jóváhagyta a tanácsnak a katonai laktanya és kórháznál szükséges átalakításokra tett előterjesztéseit, mire a gyűlés véget ért.

A közlekedés biztosítása. Jelentettük, hogy a vármegye nemkevesebb mint 300 ezer koronára vásárolt 134 waggon kukoriczát, rozst és búzát. A jelentős mennyiségű kenyérmag előrendő lesz, hogy a megye közönsége minden szükség hiánya nélkül érje meg az új termést. Ezen biztosított és ki is fizetett termények most szeptemberben jelentős mennyiséggel szaporodtak, ameyiből *Sebesi János* alispánnak Dr. *Kodás Mihály* kirendeltségi vezetővel folytatott tárgyalásai eredményesen sikerült még 100 waggon kukoriczát a megyének biztosítani. A termények megérkezése minden nap várható.

Hangverseny a Vörös Kereszt-egylet javára. A helyi Vörös Kereszt-egylet által tegnapra tervezett hangverseny, közbejött akadályokért, elmarad. A hangversenyt május hó 1-én, szombaton, tartják meg a Budapest-szálló színház-teremben. Az estély védnökségét *Ugron János* főispán és *Rothénary Albert* ezredes vállalták és azon közreműködnek a 82-ik gy. ezred zenekara, *Dürmann Adolf* operai énekes, *Baldass Sándor* és *Nagy Elemér* tanárok. Jegyeket Székely Dénes kereskedésében lehet előre váltani.

10,500 kg. szalonna kiosztása. Jelentettük, hogy Székelyudvarhely város tanácsa a közlekedés céljaira nem kevesebb, mint 10500 kg. szalonnát vásárolt. A prima szalonna elárúsítását a tanács holnap, vasárnap, délelőtt 9 órakor kezdi meg. A 8—60 kg. súlyú szalonna táblák elárúsítása 440 K. egység ár mellett a Petőfi utcai Looz féle házban történik meg, melyre különösen felhívjuk a közönség figyelmét.

Alkalmi strófák.

Gazdátlan újra egy pompás falat!
Megmozdul rá a kortes-áradat!
A gond, a baj ma ugysis oly kevés,
Hogy elfér a kurucz — korteskedés.
Szabad a koncz, egymásra támad a
Hős centumpáterek pihent hada.
A sok jelöltől más ki nem telik,
Mint hogy kitart fegyverletétől.
Am egyről szómat meg nem másítom:
Szóló marad a — majthényi sikon!

Pardon h. polgármesterem,
Hogy kérem nyíltan is merem...
De gyomrom réja kényeszerit!...
Tudja módját és szerit
És hallgasson meg minket is,
Hozzasson egy kis lisztet is,
Mert a szalonna mit sem ér
Magára, hogyha nincs — kenyér!

Tömegként áll a nyomda ajtaján
A nép; mosolya édes vagy kaján —
Attól függ, milyen tartalmu hirt kapott,
A mint átfutja a sürgöny-lapot...
S logottan a frias harci híre
Szakértőleg jószágát le...
Magából nagy tömegben ont
Egy Moltkét, egy Napoleont,
Mert hadvezér ma gombamód terem...
Hol? Utczán, klubban és a — fiaszterem!

Veterán.

Bank és biztosítási szaktanfolyam
Fegyverképtelenné vált altisztek részére. A hadügyminisztérium a napokban kelt rendelete folytán Budapesten, a fegyverképtelenné vált altisztek számára egy a bank és biztosítási szakmába vágó tanfolyam nyílik meg. A felvételnél csakis oly tartalékos viszonyban álló személyek és népfelkelők vétetnek figyelembe, kik a háboru folytán polgári foglalkozásuk folytatására alkalmatlanná váltak. A kik a tanfolyamon annak idején részt venni szándékoznak, katonaiszolgálataikkal a városi katonaiszolgálatban jelentkezhetnek.

A háboru hőse. Megparancsolta a király, hogy az ellenséggel szemben teljesített kiünő szolgálataért *Galler János* népfelkelő főhadnagyának legfelsőbb dicsérő elismerését tudtul adják.

Hálnak az öregek. Érdekes kis statisztika került kezünkbe. Az írás Nagygalambfalváról jött és arról szól hogy a mozgósítás óta a mai napig Nagygalambfalva községben nemkevesebb, mint 21 olyan férfi és nő halt el, kik 60 tól 96 évesek voltak. Ezen jelentékeny halálzási arányhoz azt a megjegyzést fűzi a beklülő, hogy az öregek a háboru botzalmai és közvetlen őket ért veszteségeivel szemben nem tudtak kellő ellenállást kifejteni.

A küsmődi új hidat a megye alispánja
László Sándor műszaki főtanácsos és *Leichner Gyula* főmérnök, áll. épít. hivatal főnökönek közbejöttével e héten vette át. A 29 m. nyílású beton ellenfalas, két pilléres, vasgerendás és fafelszerkezetű községi hidat 8600 K költséggel a megye építtette, míg az érdekelt községek kavicst, homokot, tölglyát és a kézi és igás napszámot nyújtották. Az új hid felépítésével a község régi óhajta ment teljesülébe.

Iskolás gyermekek a vak katonákért. A román kath. leányiskolában a mult vasárnap a háboruban megvakult katonák javára tartott műkedvelői előadás 367 K. 12 fillért jövedelmezett. Ez a páratlanul álló szép eredmény is mutatja, kiadás nincs, azaz meghozták a szülők kedves leánykák első nyilvános fellépésének öröme, de meghozták közismert de szerénységből mindig olhallgatott áldozatkészségüket a jó nővérek is, kik fáradságot, utánjárást, türelmet nem sajnálva siettek az intézet régi jó hírének és hagyományot sikerének megfelelő előadást rendezni. A műsor minden pontja, a kedves kis tündérek aranyos szavai és örömkönyveket csalogató naivságai, a kiállítás pazar színvonalai, bátor és értelmes szereplésük meggyőztek mindenkit arról a régen vallott igazság felől, hogy igazi eredmény és siker csak ott lehet, hol a hivatás hitéleti alapon áll, mely eleve kizárja egyéni életünk gyarlóságait, az önzést, az együttműködés kicsinyes gáncsait s összhangzatos készséggel szolgálja leánynevelésünknek oly fontos hazafis misszióját. Nyilvános köszönet tehát az irtalmas nővéreknek a sikerért, a humánus célért egyaránt. (—)

Felülfizettek: Harcztrérol egy tiszt 10 K, Maráth Józsefné 80 f., Jancsó Jánosné 1 K, Jánosi Péter tanár 5 K, Persián János 10 K, Dr. Vass Lajos 10 K, Sterba Ödön 10 K, Pál István apát 5 K, özv. Gaál Jánosné 2 K, Ágoston Endre 2 K, Székely János 2 K, Tamás Albert 2 K, N. N. 260 K, Gáspár Boldizsár 180 K, Ugron Jánosné 2 K, özv. Ugron Istvánné 2 K, Tamás Gáspár 120 K, Fábian József 5 K, özv. Bagó Gyuláné, Paschek Viktor 60—60 fill., özv. Orbán Gergelyné 4 K, Galter Jánosné 8 K, Soó Katalin 2 K, Benedek Géza 1 K, Gögő Simon pleb. 1 K, özv. Bors Károlyné 1 K, P. Kelemen Ágoston 10 K, N. N. 10 K.

A műhely.

— Irta Morris Rosenfold. —

A gépek szünellen, kábító zajában
Körülottem forjő, zugó morajában
Elfog a szédület, elnyészik "én" em:
Bizony csak gép vagyok, nem vagyok más én sem.
Dolgozom, dolgozom, termelök sok szépet,
Kinek? Mit tudom én? Nem is gondolok rá.
Látott-e valaki gondolkosó gépet?

Meghalt minden érzés, meg minden gondolat:
A fászeső munka hosszú évek alatt
Megölt bennem minden nemest és magasztost,
Jót, szépet és tisztit a szivem üres most.
Másodpercek tűnnek, aztán percek, órák,
A nappal és éjtel vad futásban rojók.
Lábaimmal gyorsan forgatom a gépet,
A gondolat nem vet megátsámnak féket.

A műhely falán egy ingaóra kegyes,
Mutatva az időt, órákat, perceket.
Valamikor tudtam, mert megtanítottak,
Minő gondolatot rejteget a tik tok.
Homályos emléke mit is tehetne mást?
Féltelti lelkiünkben az éni akarást.
Arra tanit minket... Ah már elfeledtem...
Ne kérjétek tovább, gép vagyok, az lettem.

Út, kegyes az óra, a mutató halad,
De ime, egyszerre minő sokat hallat!
„Siess”, szól az inga, „Gyorsabban, gyorsabban.”
„Rajta, még gyorsabban”, hallom gondolatban.
A mutató, mintha két tüzes szem volna,
Ugy néz rám felülről, munkánkra hajolva.
Az óraütésben gasdám savat érzem:
Mintha azt mondaná: „Varrj csak tovább gépem!”

Nyári menetrend. A marosvásárhelyi Kereskedelmi és iparkamara tudatja az érdekelt közönséggel, hogy a m. kir. államvasutak vonatlatu folyó év május hó 1-én új menetrend nem adatik ki, hanem a mult év május hó 1-én életbe léptetett nyári menetrend a vonatok egy részének megszüntetésével továbbra is érvényben marad. A forgalomban maradó vonatokról egy kivonatos hirdetmény kerül kiadásra, mely csak a közlekedő vonatok számait tartalmazza. E vonatok menetrendje az 1914. évi május hó 1-től érvényes menetrendhirdetményekből vehető ki. A kivonatos hirdetmény április hó második felében fog kiadni.

60 filléres kenyér. Székelyudvarhely város a napokban egy waggon búzát rekvirált, mely a helyi vasuti állomásra csak akkor érkezett meg. A jó minőségű buza egy részét, mint megrendelőnek *Hánn József* kereskedőnek adták át elárúsításra, míg a készletből nemegész 800 kg-ot *Frecska Pál* sütőnek engedték át azzal a kikötéssel, hogy az abból készülő kenyeret 60 filléres egységár mellett naponként forgalomba hozza. Kenyerekre az utalványokat a városi főszámvonvó hivatalban adják ki.

A papirus drágulása. A papirgyárak és papirnagykereskedők között tárgyalások folynak az iránt, hogy elsősorban a finomabb papirusfajták árait ujbból fölemeljék. A nyers és segédanyagok igen megdrágultak, a munkabérek, fuvarozási költségek emelkedtek, sőt egyes anyagok már-már alig kaphatók, ami a termelést hátrányosan befolyásolja. A tárgyalások előreláthatólag átnak még a jövő hétre nyulni és amig befejezve nincsenek, úgy a gyárak, mint a nagykereskedők tartózkodnak az eladásoktól. Előre láthatólag ujabb 30% emelés fog bekövetkezni.

Vasuti áruújszabások. A marosvásárhelyi Kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a vasuti áruújszabások kizárólag a m. kir. kereskedelmi muzeum vezetése alatt álló központi kézbesítési elárúsító irodánál Budaposten szerezhetőek be. Mind izok tehát, akik ilyen áruújszabást beszerezni kívánnak, az itt megnevezett irodához forduljanak, nem pedig a m. kir. államvasutak igazgatóságához, vagy más magán vasuti igazgatósághoz.

Mikor elhangzottak az óraütések,
S érkezik ideje déli pihenésnek,
Egy fényugár villan agyamon keresztül,
Sebeimnek éles fájdalma megcsodul.
A szememből hulló keserű könnyű árja
Sovány ebédemet át, meg általjárja.
Mégfulladok, nem, nem, már nem bínt az éhség!
Óh rettentő munka! Borzasztó szegénység!

Olyan most a műhely, mint egy nagy csatár,
Hol lükköt után minden pihenni tér:
Halottak borítják körül a földet el,
Vérük élybe kiált és boszut követel.
Ismét szél a harang, munkára serkentve,
S a hollak fölkelnek, új csatába kezdve.
Nem magukért, más az, akiért harcolnak
S csesvén jeltelen sirakba omlnak.

Ezt a csatateret néma dühvel nézem,
Gyűlölet, félelem, pokol kinjít érzem.
Újra üt az óra, az a jelentése.
Elég volt a rabság, legyen egyszer vége!
Fölbred a lelkem, gondolatom éled,
Szomoruan látom, mint fut el az élet.
Ha hallgatok, tudom, nyomorult maradok,
Elvesztem, ha tovább az leszek, mi vagyok.

Ébredjen az ember, aki aludt bennem,
S az éber rabszolga nyugalomra menjen!
Ime eljött végre a várvaúrt óra,
Szabadság órája, láncoktól oldozója!...
Éles fütty riaszt fel... jön a mester... itt van...
Újra indul a harc és foly szabadallan.
Elfog a szédület, többé nem eszmélek.
Újra csak gép vagyok, nincs már bennem lélek!

Fordította Dr. Pál Ernő.

A hatóság által megállapított árak.

Udvarhelyvármegye ármegállapító bizottsága a napokban Ugron János főispán elnöke alatt tartott ülésében a szitált tengeri lisztnek árát április hóra 46 koronában, május hóra és az ezt követő hónapokra pedig 45 kor. 38 fillérben álla-

pitotta meg métermázsanként.

Ezen ármegállapításhoz képest a m. kir. miniszterium vonatkozó rendeleteivel megállapított lisztfajták és lisztkeverékeknek árát az alábbi táblázat kimutatás tünteti fel:

Buzából előállított										Kevert lisztek																					
szitált tengeri liszt					szitált tengeri liszt					főliszt					kenyérliszt mely áll																
finom téraliszt	főző téraliszt	kenyérliszt	egy minőségű (sima 50-felű) liszt	Rozsaliszt	Árpaliszt	április hóban	május hóban és a következő hónapokban	50%	20%	30%	20%	30%	20%	30%	20%	30%	20%	30%	20%												
K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f										
80	36	66	01	44	69	47	56	40	45	39	22	46	—	45	38	52	61	56	—	43	71	41	21	44	27	45	10	42	85	42	97

A hatóság figyelmébe. A következő sorok közlésére kérek től: Miklósfalva községben a mióta a férfiak harcba vonultak, s a magán lakások védtelen nőkre maradtak, egész anarchia állott be. A népiskolákból kinőtt gyerekek megtámadják a gyümölcsös kerteket, a fátot tördelik, egyes nők vagy öreg férfiak a hol sem nő, sem férfi nincs hon, a beczüveket kapukat sáros időben feltörik, s a mezőre sz egész belsőségben — nem tekintve, hogy ott ház, csűr és veteményes kert van, úgy mennek végig — eltapodják a fűtérteket; a gyermekek szabadon garázdálkodhatnak; a szülők nem fejelemzik. A törvény szigoruan bünteti azon gazdákat, kik gyümölcsösökön elnézik a száraz lapokon elrejtőző férgeket és nem irtják, — a mutatózó gyümölcsöt pedig a pajkos gyerekek tulkapásai ellen nem védi senki. — Mi lesz még a mezei termések védelmével? a szülők felelősek kistoru gyermekeik cselekményéről, — szigorú rendelet és büntetés végrehajtása segíthet csak mindezen — egytb semmi. — A csendőrség ellenőrzése kívántatik. (S. J.)

KÖZGAZDASÁG.

Udvarhelymegye erdői.

Udvarhelymegye törv.-bat. biz. imént tartott közgyűlésében tárgyalta és tudomásulvette a kir. erdőfelügyelőségnek a vármegye erdőire vonatkozólag tett jelentését. E szerint a megyében 1914. évben volt: véderdő 80619 kh., feltétlen erdő-talajon álló erdő 186822-6 kh., nem feltétlen erdő talajon álló erdő 856-3 kh.; b) fanemekre nézve: tölgyerdő 24353-5 kh., bükk és más lombérdő 134030-6 kh., fenyőerdő 37356-7 kh.; c) a tulajdonos jogi minősége szerint: állami erdő 3321 kh., községi erdő 15937-8 kh., egyházi erdő 6148-1 kh., közbirt. erdő 111920-7 kh., részvénybirtoslati erdő 4-1 kh., magánerdő 61398-9 kh. A véderdők területi állománya 282 k. holdnyi szaporodásé számbavételével 80619 kb. kiterjedésű volt. Az erdők fenntartása, nevezetesen pedig a kibaszóált erdők felújítása tekintetében a múlt évi eredmény kielégítőnek mondható. Az év folyamán a hátrálékkal együtt erdőaitendő volt 870-7 kh., beerdősített 679-2 kh., hátrálékban maradt 1916 kh. A kopár területek befásítására az elmúlt évben 680,000 drb csemete adatott ki összesen 28 birtokoknak, kik ezen csemete mennyiséggel 980 k. holdnyi kopár és vízmosásos területet ültettek be, mintegy 88%-os sikerrel. A sikerült erdőültetések után az elmúlt évben összesen 18 birtokos részvált összesen 8690 korona államsegéllyel.

Felolvas szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kisdja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Kiadó lakás.

Egy 7 szobából és mellékhelyiségekből álló emeleti lakás (Árpád-u. 6. szám) esetleg két részben is kiadó. Értekezhetni Szöllösi Samuval.

178—1915. ig. sz.

Árlejtési hirdetés.

A székelykereszturi m. kir. állami elemi népisk. tanítóképző internátusa és konviktsusa részére körülbelül 120 személyre szükséges husneműek, hentesárúk, zsír, liszt, tej, cukor, kávé, fűszerneműek, tojás, kenyér, zsemlye és egyéb cikkek, továbbá fűtési (fa, kőszén, koks) és világítási (Heuffel-féle cseppfolyó gáz) anyagok szállítására 1915. július hó 1-től 1916. június hó 30-ig terjedő időre f. évi május hó 21. (déli 12 óra) határidővel nyilvános pályázatot hirdetek. A részletes feltételek az igazgatói irodában minden nap 2—3-ig megtekinthetők.

Az 1 korona bélyeggel ellátott és az intézet igazgatóságához benyújtott zárt ajánlatok alapján a versenytárgyalás május hó 21-én d. u. 4. órakor lesz az igazgatói irodában.

A bánatpénz lisztnél 200 K, cukor, kávé és fűszerneműeknél 100 K, fűtési anyagoknál 200 K, világítási anyagoknál 300 K, tejnél 100 K, husneműeknél 600 K, zsír és hentesárúknál 100 K, tojásnál 20 K, kenyér és zsemlyénél 100 K, mely készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az ajánlatokkal egyidejűleg teendő. A letendő biztosíték a bánatpénz kétszerese.

Az ajánlat tehető az egészre, de tehető egyes szükségleti cikkeknek külön-külön is.

Székelykeresztur, 1915. április 22-én.

M. kir. állami elemi népisk. tanítóképző-intézet, Székelykeresztur.

Ujvári Mihály igazgató.

Eladó sarju, luczerna.

Czim a kiadóhivatalban.

„Szőlő” oltvány!

A háborús idők miatt olcsó árakon eladó!

I. o. gyökeres fásoltvány.

1. Borfajták ezre . . . . . 100 K
2. Csomagefajok ezre . . . . . 140 K
3. Direkt termő piros Delaware 100 K
4. Szászoros és Csabagyöngye . . . . . 200 K
5. Gyökeres Ripária Portális . . . . . 20 K
6. Rupestris Montikula . . . . . 40 K
7. Rip, Berlandieri . . . . . 70 K
8. Othollo és Isabella . . . . . 100 K

Külön asszu és új BOROK jutányos áron kaphatók.

Tisztelettel

Molnár Mihály, Abauzsántón.

Kiadó lakás.

Batthyány-tér 5. sz. a. emeleti lakás, mely 3 szoba s konyhából áll — kiadó. Értekezhetni Dézsy Balázsszal.

A székelyudvarhelyi járás főszoalgebírójától.

Szám: 1069—1915. szb.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegyében a felsőboldogfalvi körjegyzői állás lemondás folytán megüresedvén, arra pályázatot hirdetek.

Felbivom a pályázni óhajtokat, hogy az 1900 évi XX. t.-cz. 3. §-a, illetve az 1883 évi I. t.-cz. 6. §-a szerinti szakképzettséget és cddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1915. évi május hó 3-ikán déli 12 óráig hozzám nyujtsák be. A később beérkezett kérvényeket figyelmen kívül hagyom.

A körjegyzői állás székhelye Felsőboldogfalva s hozzá még Patakfalva és Árrátfalva községek tartoznak.

A körjegyzői állással egybekötött javadalmazás: 2000 korona törzsfizetés. Természetbeni lakás és szabályrendeletileg megállapított egyéb átalányok, valamint magánmunkálati díjak.

A választás idejét 1915. évi május hó 8-án d. e. 9 órára tűztem ki.

Székelyudvarhely, 1915. évi április 1.
Szabó Gábor, főszoalgebíró.

Haszonbérbeadó vendéglő Székelyudvarhelyt, szemben a vasuti állomással.

A legforgalmasabb helyen, 6 szobával és hozzátartozókkal, nagy, tágas székérszinnel, csúrral, istállóval, kis gyümölcsökerttel, kuglinak alkalmas és mellékfoglalkozásul folytatható épület és tűzfakerekedésre alkalmas tágas udvarral, szatocs bolthelyiséggel, a környéken egyedüli vendéglő és koresmárlási helyekkel, a csik-gyergyói, vagy a vidékről, — a városban levő 5—6000 katona meglátogatására, székérral bejövő, vasuton érkező vagy elutazók egyedüli beszálló, megállóhelye. A vendéglőhöz házhöz kötött italméresi engedély van, mely a pénzügyigazgatóság által a haszonbérbevevő nevére, külön engedéllyel, átíratik. Kiadó 3 vagy 6 évre, esetleg eladó. Megegyezés esetén még 6 szobás, vendégszobáknak szánt ház is felépíttetik és átadatik haszonbérletnek. A vendéglőt haszonbérbevevőnek nem nagy igényű, de megfelelő berendezéssel kell bírnia vagy kell beszereznie és kell biztosítékot kell le tegyen. Ilyen vendéglőnek méltányosan olcsó árban adatik ki haszonbérbe és azonnal át is vehető. — Értekezni lehet:

Nagysolymosi KONCZ ARMIN gyógytárában, Székelyudvarhelyt